Jaro III. Decembro 1921 Numero 4.

BULGARA ESPERANTISTO

ABONPAGO
Bulgarlando 20 levoj
Fremdlan. 60sd. 1·50sv.f.
Aparta numero 10 sd.

MONATA ORGANO DE LA
BULGARA ESPERANTISTA SOCIETO.

АБОНАМЕНТ:
Бжлгария 20 лева
Странство 1·50 шв. фр.
Отделен брой 2 лева

Feliĉan Novjaron.

deziras „Bulgara Esperantisto“ al siaj legantoj.

Ke tiu ĉi jaro alportu al ni la revatan triumfon!

La bondeziroj de „Bulgara Esperantisto“ por jaro 1921 plenumiĝis.

De ni, la esperantistoj, dependas, ke ankaŭ la novaj bondezjroj por 1922 plenumiĝu.

Do, sentime antaŭen!

Organizeco kaj disciplino.

Nur per organizitaj fortoj estas atingebla sukceso de komuna afero. Kiu ne scias tiun simplan aksiomon?

Kaj kiu ne scias, ke organizaĵo estas bazata sur du fundamentaj principoj: disciplino kaj unueco?

Ni aŭdis multajn paroli pri dezirinda organizeco. En la mapo*) de la redakcio kuŝas ankoraŭ artikoloj, per kiuj iliaj aŭtoroj pruvas elokvente, ke ni devas nin organizi, unuigi la fortojn, plivastigi la organon... Kaj se vi ekserĉus en la nomaroj de la organizitaj esperantistoj la nomojn de tiuj fervoraj organizemuloj, ni ne trovos ĉiujn el ili. — Antaŭ mi estas artikolo de iu samideano el Panagjuriŝte. La titolo: „Ni organizu nin!“ — La enhavo — ankoraŭ pli sonora, alvokanta, admonanta... Sed la aŭtoro nek eniris la Bulgaran Esperantistan Societon, nek estas abonato de B. E. — Jen artikolo de samideano en Vidin; li loĝis en Sofio, kiam li prezentis tiun ĉi artikolon; li ankaŭ parolas tre admone, ke estas bezona laboro... sed dum tuta jaro post kiam li donis al la redakcio sian artikolon, oni ne vidis lian vizaĝon en niaj kunvenoj.

*) Мapo — папка.

Komuna bulgara malsano: ĉiu kredas, ke la bonaj konsiloj estas por ĉiuj ceteraj, sed por li persone — ne. Kaj ĉiu kredas, ke la ceteraj bezonas lian konsilon.

Ne, fratoj, ne paroladon kaj rezonadon ni bezonas, — ekzemplon donu al ni. Ni ĉiuj scias, kio estas necesa kaj farinda, por ke ni atingu la sukceson. Ne konsilu nin. Sciu bone: la unua kondiĉo estas, ke ĉiu devus unue kompreni, kion *li mem* devas fari, kaj poste serĉi, kion devas fari la ceteraj. Unua kondiĉo estas, ke ĉiu obeu la postulojn de la komunafera intereso, ke ĉiu estiĝu memvole disciplinita. Se iu ne estas preta je oferoj, li ne estas inda instrui aliajn kaj paroli pri la intereso de la afero.

Feliĉe ni devas konstati jam la unuan okazon de la vera disciplineco kaj oferemo. Niaj legantoj scias, ke en Pleven iuj samideanoj iniciatis eldoni novan propagandan ĵurnalon en bulgara lingvo. La iniciatinto, nia bona samideano Gunĉo Gunĉev, tuj decidis anstataŭ ĵurnalo eldoni bibliotekon „Svetovnik", *por evitigi malkonkordon en la bulgara esperantistaro.* Jen estas laŭdinda ekzemplo de agado por ideo. Tiu fakto tre klare parolas, ke samideano Gunĉo Gunĉev metas la komunan intereson super sia persona emo kaj prefero. Gratulante sinsere lin, ni dezirus, ke lia ago estu ekzemplo por ĉiuj bulgaraj esperantistoj.

Tion bezonas la afero, karaj rezonemaj samideanoj: ne belajn vortojn sed belajn agojn!

Atanas D. Atanasov.

Каква неизмерима придобивка би било за човешкия род, ако бихме могли да се сношаваме с един език!

Волней.

За есперантската литература.

Д-р Едмон Прива [1]).

. . . Някои ни упрекват, че творим литература на есперанто, други — че нямаме литература. Такива критики се унищожават една друга. Как е вѫзможно език да живее без литература? Та тя е необходима за жив език, както сѫрцето за жив човек. Литературата е за всеки език разхубавяващия центѫр, в който се влива крѫвта, за да се пречисти и да затече след туй пак по всички части на живото тело. Език не може да бѫде по заповед само тѫрговски или научен.

Как може да забрани някой да се намерят хора, които да говорят по-изящно и по-изискано от другите? Вѫв всеки човек се крие някакѫв стремеж кѫм хубавото. Още в праисторически времена сѫс заострени парчета камѫк хората са се опитвали да дѫлбаят фигури вѫрху грубите мобели, които са си изделвали от дѫнера на паднали дѫрвета. Това е скромното начало на изящните изкуства.

И в говора са се намерили скоро художници, които са искали да пеят ритмични фрази или да разправят разкази по по-хубав начин от обикновения. Как би могло да се забрани на талантливия човек да пише или говори по по-изящен начин от своя сѫсед, който употребява езика само за да продава или за да заповедва с кѫси фразички?

Как би могло да се забрани нам, на есперантистите, да предпочитаме да пеем задружно с обични нам думи?

*

. . . Не искат да вярват някои в нашата литература и за туй, че смятат Есперанто за нещо изкуствено и безтрадиционно.

Необходимо е да се обясни, че това не е верно. В нашия речник има две части: сѫдѫржанието на Unua libro *) и всичко останало.

В пѫрвата книга бяха дадени няколко стотици корени, избрани от един човек след дѫлѫг опит и труд. Но бяха ли тези корени нови, произволни и безтрадиционни? Не, защото те бяха изкарани измежду най-общите думи на нашите европейски езици. Тези думи не бяха изведнѫж сѫздадени от някой фантазйор-фабрикант: те бяха взети из живи езици с цялата сила на дѫлгата им традиция. Всяка от тях е била

---

[1]) Тук даваме само малки извадки из сѫчинението „Pri la esperanta literaturo" от D-ro Edmond Privat (доцент по литература в Женевския университет).

*) Unua libro — Пѫрвата книга по Есперанто от Д-р Заменхоф (1887). Б. Пр.

сѫздадена от някой стар народ и скоро е била повторена от други. Много от тях са преживели хилядилетия, като са се изменявали звуково малко по-малко от далечното минало, когато са били изговаряни от примитивното индоевропейско племе нейде по планиниските равнини на Азия.

Произволни бяха няколкото граматични окончания, прибавени кѫм тези корени, макар че и тези окончания са извлечени от естествените езици. Изкуствена беше фонетичната ортография; но на всички езици някога ортографията е била изкуствена.

Около този премалѫк материал естествено растеше целият език. Д-р Заменхоф и пѫрвите писатели, като са изказвали чувствата си с есперантски слова, са сѫздали една жива атмосфера, в която старите индоевропейски корени можаха да внесат цялата сила на дѫлгия си предишен живот.

Чрез употребата малко по-малко сѫвсем естествено дойдоха в езика всички други необходими корени. Сѫщо и чрез взаимните сношения, сѫжителства, сѫбирания, безспорно се обогатяваше нашия млад език в сѫщото време, когато печелеше повече привѫрженици и ежедневно ставаше все повече и повече употребяван.

В този свеж вѫздух чудно-хубаво живееха старите индоевропейски корени, не губейки почти нищо от своята древна традиция. В много предложени системи сѫщите тези корени, като отрязани клончета, се обѫрнаха вѫв вкаменели мѫртавци, защото не намериха нужното живо стебло. Останали само на страниците на затворена книга или тетрадка, не можеха да живеят думите, които са по сѫщност живи сѫщества, като животни или растения.

В сѫщото време присадени на живущето стѫбѫлце на млад език, като клончета отрязани от стари дѫрвета, те можеха да продѫлжат да живеят даже по-бодро от по-преди и скоро те увеличиха дрѫвчето с чудесно растяща корона от бляскав листак и цветове.

От онези няколко стотин корена внесе собствения си живот всичко останало в езика, т. е. неговата по-голяма част; сѫздаде се и се внесе сѫвсем естествено, сѫщо както става вѫв всеки друг жив език. Даже в Universala vortaro има корени не избрани от Д-р Заменхоф, но намерени в сѫчиненията от пѫрво време и оправдани само от употребата.

Може ли сега Есперанто да се нарече изкуствен и безтрадиционен?

Не е ли напротив нашият език в по-голямата си част истински естествен и няма ли сѫщо като другите своя собствена традиция — разбира се още твѫрде млада — и почтената традиция на основните си корени, които са преживели векове и векове?

*

. . . Но вече се явиха в нашите редове истински художници, които знаеха да използуват сладката звучност на нашият език за да сжздадат в него по-мжчно, по-мраморно художество. От музикалните звуци на Есперанто те умееха да сжбудят чаровни мелодии. В младия пжстжр език те успяха да издялбаят прекрасно завжршени ювели от богато римувани строфи.

Други почувствуваха джлбокото символно значение на нашия млад, с висок полет език, и почнаха да ни дават сжчинения, в които сладкия ритжм и златокрилите изрази извикват в нашите души най-нежни чувства или вжзраждат у нас такива отдавна вече забравени впечатления, които могат да се вжзбудят, но никак не и да се опишат.

На тези художници сигурно принадлежи бждащето на нашата литература, но необходимо беше да имаме отначало онзи твжрде романтичен период, който вложи в езика ни толкоз живот и богатство *).

Макар нашата литература и да е, разбира се, още много малка, колко сжкровища при все това са скрити под разнообемните и разноцветни корици на всичките свезки в някоя есперантска библиотека! Вжв вашата стая, на тази полица, която покриват есперантски книги, между тези много страници притиснати зад зелени или червени гжрбове, какво голямо количество човешка опитност, колко усмивки, колко плачове са натрупани!

Нека оставимн астрана преводите, чрез които чуждестранните сжмишленици са ни донесли мисжлта и изкуството на националните си писатели. Днес ние говорим само за оригиналната литература. Нека отворим тези книжки и от страница на страница да следим нашите обични автори.

По пжтя на живота, през своя вече джлжг или още кжс ход, те са намирали хубави цветя, растящи по зеления бряг, а сжщо и тржни, острободливи тржни те са срещали, често твжрде много.

. . . Между тези е един наш поет, който пее из далечния Сибир. Забелязали ли сте вече онова стихотворение без заглавие, което той е прибавил в началото на своите Verdaj fajreroj след внезапната смжрт на млада обична сжпруга?

Nur antaŭ arenaŭ dek jaroj
Sub la fianĉina vualo,
Kun flora ornamo en haroj
Ŝi staris kun mi ĉe altaro;

Kaj estis senvivaj la floroj
Faritaj per manoj de homo,
Sed ĝojis en ni niaj koroj
Malgraŭ de la vintra malvarmo.

---

*) В предидущата част, която пропуснахме при настоящия превод, се говори за поезията на Заменхофа и първите есперантски поети; тук се загатва за нея.

Б. Пр.

Kaj nun post apenaŭ dek jaroj
Kaj preskaŭ en sama ornamo
Kun floroj vivplenaj en haroj
Revenis ŝi al la altaro;
Per volo mistera de l' sorto
Ŝi kuŝis malviva en ĉerko,
Kaj ploris mi, ploris senforta
Sed ĝojis la verdo de majo*).

Когато в един език може да се плаче по такъв начин' тогава може да се заяви, че този език живее, защото в него хора са чувствували, защото те са вложили в него своята душа. И не ме е грижа, че в това стихотворение римите са малко и бедни, или че в нея един стих е неправилен, или че много по-художествени и по-хубаво завършени стихове съм чел на Есперанто.

Та ние знаем. че всички останали поеми в съчиненията на Р. Френкел са съвършени бисери, докато тази е писана с бърза, треперяща ръка. Аз констатирам само туй, че като четем тази поема, ние чуваме биене на човешко сърце, което се повтаря вътре в самите нас, и че само в жив език тя е могла да бъде съчинена когато и да е!

Нашите поети са ни дали една част от себе си; те са предали на езика ни трепета на собствената си душа, изразявайки на есперанто своите дълбоки човешки импресии. Те подкрепиха живота на езика със своя певчески глас, и по този начин те са работили не само за нас, но за целото бъдаще есперанство. На нашите поети, дори на най-скромните, трябва прочее да благодарим от все сърце, защото когато в един език хората не само превеждат, а и мислят, и не само мислят, но и чувствуват и влагат цялото си сърце, тогава непременно сигурен факт е, че този език е *жив език*.

(Превод от Есперанто).

---

*) На български: „Само едва преди десет години под младоженски вуал, с цветна украса в косите, тя стоеше с мене пред олтаря; цветята бяха безжизнени, направени от човешка ръка, но радваха се сърцата ни, въпреки зимния студ.

А сега, едва след десет години и почти в същия накит, с цветя пълнн с живот в косите, се върна тя пред олтаря; по неизповедимата воля на съдбата тя лежеше в ковчега мъртва, и плаках аз, плаках безсилен, а радваше се майската зеленина".

Стихотворението е от Romano Frenkel, посветено на убитата му жена, и е поместено в началото на стихотворната му сбирка Verdaj fajreroj (Зелени искри). Б. Пр.

Canko Cerkovski.

Dum oktobro, j. k., oni festis la 30-jaran jubileon de la bulgara poeto Canko Cerkovski.

Naskita kaj kreskinta en vilaĝo, amanta super ĉio ĝin kaj ĝian simplan vivon, tiu ĉi poeto sukcesis per simplaj molaj kaj intimaj tonoj prezenti al ni idilie la ĝojon kaj ĉagrenon, la deziron kaj sopiron, la amon kaj kredon de la bulgara vilaĝano. Li skribis versaĵojn, rakontojn kaj lastatempe dramojn. Lia forto tamen estas en la versaĵoj, en tiuj lirikaj kantoj, kelkaj el kiuj restos por ĉiam juveletoj en nia poezio. Du el liaj kantoj estas presitaj en Danubo, jaro II, Nro 7: „Malriĉula kanto" kaj „Tra la kampo mi vagadas", tradukitaj de pastro G. Hristov.

En la nuna Numero de B. E. ni donas lian idilion „Ocimo".

Ocimo*).

Canko Cerkovski.

Mi ĝin ekvidis meze de la strata koto.

Al mi fariĝis malgaje; piedpremita estis mia bela ocimo. Sed malgaje al mi fariĝas ne nur tiam, kiam mi ĝin vidas sur la strato. Ne, tute neĉifita kaj bonstata kiam mi ĝin ie vidas aŭ ĝian odoron okaze ekflaras, tio min ĉagrenigas, malĝojigas . . .

Kaj se mi ĝin sur junulina ĉebrusto ekvidas — tiam ekplorонta mi estas.

Tiele, io suprenleviĝas en mia brusto, haltas en la gorĝo, nebuliĝas la okulojn . . .

Mi ja estas certa, ke ankaŭ vi malĝojus, se mi rakontus al vi mian unuan konatiĝon kun branĉeto de ocimo.

Kiel ĝi estis? . . . Tre bone mi memoras kiel ĝi fariĝis, sed de kie mi komencu. Nu, mi komencu de la ĝardeneto de Jana, mia iama proksima najbarino kaj amikino de infaneco.

Vi neniam vidis tian ĝardeneton.

Kaj tiajn florojn?

Efektive mi ankaŭ ŝatis florojn, plantis kaj superverŝis ilin, sed similaj al la floroj ŝiaj ne estis en mia ĝardeneto. Pli vere, estis, tamen, mi ne scias kial, ŝajnis ke ili ne deziris kreski tiel vigle kaj flori tiel bele kiel en la ĝardeneto de Jana. Ne malpli diligente mi ilin prizorgadis, sed ili kvazaŭ ĉiam koleris al mi.

Pro tio ofte mi iris stariĝi ĉe la ĝardeneto de Jana kaj rigardadi ŝiajn florojn. Jes, mi rigardadis ne suprenlevante okulojn de ili rigardis kaj ĝojis je ili. Kiomfoje mi ankaŭ Janan tie tvovis, ŝi faris la samon. Ni ilin rigardis horon tagon, tute ne alrigardante unu la alian. Kaj ne nur unufojon, tiel okulojn, ensorbiginte en la florojn, nin trovis la fidelaj amikinoj de Jana.

*) Ocimo (ocimum basilicum) estas odoranta florkreskajo nomata bulgarlingve bosiljak.

Foje... foje ili ree nin trovis en tiu sama stato.

Sin surĵetis ili al Jana, en la ĝardaneton, por trarigardi, por palpi, kaj mi restis ĉe la trairejo aŭskulti, mediti.

Bruo kaj ĝojkrioj.

— Ho Jana, Dia Jana!... de kie ci prenis hiacinton?... Vidu kiaj belaj hiacintoj!...

— Vidu Ginka, tiu ĉi malbenita Jana posedas ankaŭ primolon! Jen vidu: primolo, levkojo, lekanto ..

— Vidu, vidu: konvalo, huto, miozoto! – Dio, malbenita Jana, de kie ci prenis tiajn florojn?

Kaj tondras pro ridado la ĝardeneto de Jana.

Poste ili komencis priparoli, kiu el ili kian floron ne posedas, kaj peti sian bonan amikinon, ke ŝi elradikigu por ili po unu trunketo.

— Mi cin, Jana, laŭdos, mi laŭdos cin a! la plej bela fraŭlo, elradikigu al mi de cia tulipo!...

— Al Banko mi cin laŭdos, Janeto, kaj eĉ bukedeton de li mi prenos por ci, — donu al mi de cia kariofilo!...

— Mi svatigos cin, Janjo, je Kulin Nĉjo mi svatigos cin, - donu al mi de cia dalio!...

— Mi cin amos, Janjeto, ocimon de tiu, kiu sur cia ĉebrusto estas, al mi donacu! — eliĝis el mia buŝo vortoj nevole, nesentite.

Ekridis ĉiuj.

Jana ekruĝiĝis kiel la troviĝanta antaŭ ŝi plonio

Sed kion mi mem sentis?

Kiom da jaroj jam forfluis, kaj malgraŭ tio kiel bone mi memoras, kio al mi tiam fariĝis! Okazaj, por nenio alia preparitaj, krom por peti florojn, — tamen renkontitaj per rido kaj ekruĝiĝo de Jana — ĉi tiuj miaj vortoj min terure konsternis kaj sur miaj vangoj amasiĝis la ruĝo ne nur de la peonio de Jana, sed eĉ tiu de ĉiuj floroj en ŝia ĝardeneto.

Mi ekhontis, forkuris...

***

Ne post longe en mia ĝardeneto jam estis ocimo, mi ĝin superverŝadis, ĝojis je ĝi, amis ĝin. Sed... ve, kiel nun al mi ne estas dezirate diri ke en la ĝardeneto ĝi ne aspektis tiel bela, kiel sur la ĉebristo de Jana! Sajnis al mi, ke tiu, la ocimo de Jana estis io alia, pli karaspekta, pli bonodora... Tamen, iri ree ĉe Jana kaj peti de la ŝia, tia ideo tute ne venis en mian kapon. Mi timis, mi evitis ŝin, samtiel ja ŝi min. Nur post jaro, dum la printempo de la venanta jaro, io min altiris al ŝia domo.

Kia milda, ĉarma suno tiam brilis super nia domo.
Kiel gaje pepadis la hirundoj inter la branĉoj de la ĵus ekfoliiĝinta morusarbo!

Kiel agrable aperis la penso, ke mi iru peti trunketon de la ocimo de Jana!

Disverŝis sin io dolĉa, io bela super mi, en mi — ĉie.

Ankaŭ en la hejmo de Jana...

Hela kiel suno, gaja kiel la hirundoj mi troviĝis ĉe la domo de Jana, ĉe la trairejo de ŝia ĝardeneto. Kaj Jana, kiel ĉiam — tie, apud la kortbarilo, sidante ion ŝi kudris je sunvarmo.

Si, Jana .. la sama Jana.

Mi avide fiksis okulojn al ŝi kaj vidis... vidis kolektitaj la belecojn de ĉiaj floroj en ŝi. Verdire — en ŝi, kaj la ocimo kiel antaŭe ridetas sur ŝia ĉebrusto.

Jes, ĝi ridetis, mia bela ocimo.

Kaj rigardis mi ĝin — Janan, Janan — ĝin

P ste ebrigiita, mi nur Janan komencis rigardi.

Nur Janan, ankaŭ ŝi min.

Pli kuraĝa ŝi ol mi ekestis kaj diris:

— Ĉu la floroj estas belaj Stojan?

— Belaj estas, Jana, tamen-mi ekhalbutis, sed tuj akironte kuraĝon mi aldonis:

— Belaj ili estas, Jana tamen ci estas pli bela ol ili.

Si ekridetis, malsuprenlevis la kapon, malsuprenigis siajn belajn okilojn al la brogaĵo. Tiel klinita super la brodaĵo ŝi daŭrigis:

— Ĉu ci Stojan, elradikigos por si de la ocimo? — elradikigu kaj plantu ĝin ĉe vi Gi estas de la malgrandfolia...

— Sed ĉu mi ne povas cin elradikigi kaj cin planti en nian hejmon, Jana?

Jana suprenlevis la kapon kaj min alcelis ludeme per la okuloj!

— Por kio mi ja al ci estus bezona, Stojan? — Mi ne floras, mi ne estas, floro...

— Ne, ci min mensogas, Jana... jen vidu ciajn vangojn..

Kaj Jana denove malsuprenigis la kapon, kaŝis siajn flamiĝintajn vangojn. Mi transsaltis la trairejon...

***

Al mi..., sed kial estus bezone ke vi sciu, kio tiam al mi estis apud Jana, ĉe la floroj!...

Ĉu nur unufoje al mi estis tiom kare, tiom bele dum la somero?...

Ni enamiĝis, ni renkontadis nin, paroladis ĉe la dancoj vesperkunvenoj — ĉie... Al ŝi ja neniam forestis ocimbranĉeto de la ĉebrusto kaj al mi — ĝojo de la koro. En la aŭtuno, kiam ĉio en la ĝardeneto de Jana forvelkis, nur ŝi — floro de la floroj — restis neŝanĝita — Si floradis kiel rozo en majo spite la dumaŭtunajn ventegojn; mi ĝojis je tiu ĉi rozo kaj enspiradis de proksime la dolĉan odoron de mia ocimo.

Sed dum la vintro . . . dum la vintro mi ŝin perdis . . .
Kontraŭstariĝis gepatroj kontraŭ nia amo kaj mi ŝin perdis.

Restis nur la ocimo, por ke ĝiaj malgrandaj folietoj rememorigadu ŝiajn kvietajn vortetojn, por ke ĝiaj blankaj floretoj rememorigadu la blankecon de ŝia vizaĝo kaj ke ties dolĉa bonodoro rememorigadu la odoron de ŝiaj lipoj . . .

Depost tiam mi ankoraŭ pli ekamis la ocimon kaj mi ne scias kial, mi ne povas konjekti kiom mi malĝojus, se mian tombon oni ne surplantus per ĝi.

Esperantigis **P. Kolev**.

ЕСПЕРАНТСКА ТРИБУНА.

ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ.

Продължение от III брой.

Но тъй като есперантското движение у нас не се е развивало без прекъсвания и нормално в миналото, повечето от това, което е писано до сега в защита на Есперанто, е разхвърляно в разни списания и брошури, несистематизирано, и новите пропагандатори, които понякога се нуждаят от теоритически аргументи, мъчно могат да съберат излезлите до сега материяли. А намират се у нас още хора, които запитват за някои неща, отдавна изяснени в книжнината по въпроса за международния език. Затова редакцията реши да открие този отдел в списанието, в който ще се дават по възможност в сбита форма отговори на някои въпроси, които могат да срещнат пропагандаторите при своята дейност, като ще посочва и съчиненията, дето тези въпроси са разгледани по-обстойно.

С това ние вярваме, че, като дадем аргументи на своите дейци, ще да задоволим една нужда, която наистина не се чувствува вече тъй силно, но все пак още не е напълно изчезнала у нас.

*

1. *Нашето становище* е съвсем ясно: светът има нужда от международен език, затова и хората залягат да учат чужди езици; за международния живот е нужен *само един* език, за да се развива този живот нормално; само изкуствен език може напълно да задоволи тази нужда — това е разбрано още от 17 век. Животът е дал достатъчно суров материял (международните думи) и един гениален ум е събрал, подредил и подчинил на една лека граматика този материял, та по такъв начин се е създал Есперанто. Има много съчинения и статии на всички езици, които разглеждат и обясняват тези въпроси от всяка

страна. Ако опонента не ги е чел, негова грешка е. Нека той знае, че на неговите вжпроси отдавна е отговорено, но че той е трябвало да подири тези отговори. (По-обстойно: Проблемата за международен език, от Ат. Д. Атанасов, сп. „Огнище“, год III бр. 3 — 4).

ФАКТИ.

Продължение от брой 3.

Сжщият през 1911 год. прекара голяма част от лятото на гости вжв вилата на един финландски есперантист в Хелсингфорс, а по-кжсно през това лято пропжтува, бидейки навред посрещан приятелски от есперантистите, през Норвегия, Швеция, Дания до Англия (Лондон).

5. През 1911 год. бжлгарският пчелар Данчо Атанасов (София) си достави пчеларски уреди от една германска фирма, като използува посредничеството на представителя на Universala Esperanto-Acocio.

6. Книгата En Rusujo per Esperanto. (В Русия чрез Есперанто) описва посещението на A. Rivier на руския си приятел есперантист.

7. Есперантиста R. Di Rienzi описал в отделна книга пжтуването си през Белгия, Нидерландия и Англия с помощта на Есперанто.

8. Есперантиста Henry Mayer разказва в своето описание „Vojaĝo per Esperanto“ (Пжтуване с помощта на Есперанто), как е пжтувал през Германия и Франция до Южна Америка и навред се е движил между есперантисти, като особена полза е видял от Есперанто в Чили и Бразилия.

9. Руският есперантист А Ковалев, пжтувайки през 1911 год. по Европа, забравил куфара си вжв Виена. В Дижон (Франция) помолил руския консул да направи постжпки за издирването на куфара, в който имало важни документи. Консула само изказал сжжаление и заявил, че това не е работа на легацията. Тогава г. Ковалев се обжрнал писмено кжм делегата на U. E. A. вжв Виена и скоро получил телеграфически отговор, че куфаржт е намерен и отправен за Дижон. — Ето какво може да получи човек чрез националните и чрез есперантските консули.

ESPERANTO-MOVADO.

ENLANDA.

— *La ministerio de la popola instruado oficigis ankorau 7 lektorojn de esperanto en bulgaraj gimnazioj.*

— La C. K. de la Societo petis oficiale la estraron de la Bulgara Societo „Ruĝa Kruco“, ke la lasta invitu siajn membrojn kaj sekciojn ellerni Esperanton, konforme al la rezolucio de la X Internacia Konferenco de la R K; B. E. S. proponas sian kunhelpon en tiu agado.

— *Estas jam fondita en Sofio Bulgara Kooperacio «Esperanta Libro». Celo: eldoni instruilojn de E. por bulgaroj kaj verkojn el la bulg. literaturo en esp. traduko. Valoro de unu akcio — 50 levoj.* Por detaloj turnu Vin al Sro D Simeonov, 6. septemvri, 1., Sofio.

SOFIO. En komuna kunveno la loka sekcio elektis anstataŭ la ĝisnuna sekretario Sro St. B. Dobrovski, kiu eksiĝas pro troa okupateco, novan — Sron Panĉev, kaj anstataŭ la forveturinta fremdlanden membro de la kontrola komitato Ganĉev novan — Sron Kiro Georgiev.

La kunvenoj de la Sofiaj esperantistoj okazas ĉiumarde post la 6½ vespere, en la salono de la Slava Bonfaranta Societo (str. Slavjanska, 6).

PLOVDIV. Fondita junula esp. societo „Fervoro“; prez. Bogdan Karov. vicpr, Teodor Markov, sekr. Miĥ. Aĝarov, kas. Lalo Panev, bibl. Petr Keĥajov.

KJUSTENDIL Krom la oficiala instruado de E en la du gimnazioj, kurso por geurbanoj, gvidata de Sro Ivan Mirovski.

KIRGHALI. Oni jam metis solene la fundamentan ŝtonon de la teatra salono, konstruigata de la lokaj kulturcelaj organizaĵoj, en kies kaploko estas la esp. soc. „Stelo“.

GRADEC. (apnd Kotel). Fondita grupo, kalkulanta 14 membrojn; prez. Fino Penka Simeonova, bibl. Fino Marijka Raeva. La fervora samideanino Penka Simeonova (fratino de la societa sekretario) senlace laboras Malfermita kurso

TIRNOVO. Viglan agadon komencis fratoj Georgi kaj Anton M J. Pomakov; senlace laboras ankaŭ Sro Jordan Markov. Du kursoj malfermitaj: por lernantoj kaj por geurbanoj.

BURGAS. Malfermita kurso por geurbanoj; gvidanto subleŭt. Nik. Atanasov; 50 kursanoj.

GORSKO SLIVOVO (apud Levski) Kurso malfermita; gvidanto Ganĉo Jheljazkov (instruisto); 23 kursanoj. Tiu nombro estas sufiĉe granda por vilaĝo kiel Gorsko Slivovo Gratulon al la fervoraj samideanoj.

PETRICH. La direktoro malhelpas nian fervoran samideanon Teodor K. Popov (gimnaziano) malfermi kurson por lernantoj. Ne malesperu, amiko! Sciu ke ofte la malhelpoj, persekutoj, kaj baroj helpas pli ol neĝenata indiferenta konduto al novaj movadoj.

ALILANDA.

АВСТРИЯ. В Салцбург в частната гимназия „Borromäum“ Есперанто се преподава от проф. D-r Christanell.

АВСТРАЛИЯ. Числото на училищата, в които Есперанто се преподава като незадължителен предмет, се увеличава бързо.

ЕГИПЕТ. Есперантското движение се твърде засилва. Членовете на основаната Есп. Асоцияция са от разни народности на Европа, Азия и Африка.

Тук нуждата от международен език се чувствува особено силно — в много градове се говорят по 10 — 12 езици. Писмо от Александрия съдържа следния куриоз:

„... Даже и членовете на една фамилия се нуждаят от спомагателен език, защото не редко са случаите, дето например башата е французин, майката — гъркиня, слугинята — италианка, слугата — арабин, синът учи в английско училище, а дъщерята — в германски колеж“,

ИТАЛИЯ. XI. Конгрес на Дружеството за Напредване Науките е взел резолюция, с която препоръчва изучването и покровителствуването на Есперанто. Избрана е комисия, която да приготви подробно доклад за следния конгрес. В комисията влизат Г. г. професорите Nesini, Peano и Alessio.

ГЕРМАНИЯ. В Саксония е разрешено на полицаите-есперантисти да носят есперантска звезда на левия ръкав.

В Нюрнберг в търговското висше училище се четат лекции върху Историята на проблемата за международен език.

В Есен в „академическите курсове“ се преподава Есперанто.

На 8 — 9 октоврий в Halle S. се е състоял събор на учителите в институти за слепи. Взело се е решение да се предложи в министерството, щото занапред при изпитите, които полагат учителите в училищата за слепи, на Есперанто да се гледа наравно както на френския или английския език.

Органа на Герм. Еспер. Работн. Асоциация съобщава, че са започнати курсове за работници в: Берлин (4 курса), Битерфелд, Бреслау (5 курса), Гера, Лайпциг (12 курса), Нюрнберг, Вормс и пр.

НИДЕРЛАНДИЯ. Управлението на пощите и телеграфите е разрешило на чиновниците есперантисти да имат на гишетата таблички с надпис „Говори се Есперанто“.

ПОРТУГАЛИЯ. В Лисабон при Комунистическата Партия се основала есперантска секция „Progreso“, която е започнала издаването на в „Komunist-Esperantisto“.

ШВЕЙЦАРИЯ. Междунар. Женски Работн. Конгрес (Женева) е решил Есперанто да се приеме за официален език за следния конгрес през 1923 год.

ЧЕХОСЛОВАШКО. Министерството на железниците с заповед № 45,959 от 30.VIII. н. г. нарежда да се предпочитат чиновници, които владеят Есперанто при други еднакви условия. С заповед № 0976 от 15.IX н. г. дирекцията в Olomouc препоржчва на чиновниците да изучват Есперанто и обржща внимание вжрху горната заповед, като обяснява, че тя ще се прилага при назначаване чиновници в главните градове, пограничните станции и бжрзите влакове.

В Кошице Словашко) Комунистическата Партия е уредила курс, в който са се записали 70 души. По донесение, че курса служи са правене тайни сжбрания, полицията арестува ржководителите и някои от курсистите, обаче от направеното разследване се указало, че донесението е неверно.

ФРАНЦИЯ. Следните нови тжрговски камари са вжзприели Есперанто: Saumur, Le Tréport, Beauvais, Grenoble, St Omer, Calais, Moulins, Mâcon, Tarare, Lyon, Beziers.

Големият тжрговски вестник „Les Echos“ е напжлно благосклонен кжм Есперанто и използува всеки случай за да подпомага разпространението му. Редакцията даже си предлага услугите да превежда на и от Есперанто писма на тжрговците абонати.

Sciigoj — Известия.

DE LA SOCIETO.

Некои от местните комитети, като пренебрегват новите постановления на устава, се заджлжават кжм централната каса сжс по 6 лева на групов член годишно (старата вноска).

Естествено, Централният Комитет не може да допусне това, защото ако го направи, ще извжрши произвол, за който ще отговаря пред организираното бжлгарско есперанство.

Нека всеки член на дружеството знае добре и не изпуска из пред вид, че изменението на членския внос не е станало

без причина. Че без материални средства ще се парализира всяка пропагандична акция от по-сериозен размер — в това сѫмнява ли се някой? А че сѫбрани на едно място средствата са много по-голяма сила, отколкото разпрѫснати по-малко в много места, и за това не може да се спори.

Ние, прочее, каним всички групи, като схванат мотивите, които са предизвикали новите постановления за членските вноски и като разберат, че взаимността между отделните единици, сѫставляващи дружеството, ги заставя да поемат безрезервно общите задѫлжения, да избягват всеко отклонение от дружествения устав, за да не страда общото дело.

— Разпращат се вече от секретаря на дружеството до секциите членски книжки, сѫдѫржащи устава на дружеството и членска карта. Членовете ще си ги получават от местните комитети.

— Както известихме, есперантския вестник „Световник" се заменя с есперантска библиотека под сѫщия надслов. По този начин, благодарение на дисциплинираността и добрата воля на инициаторите, избягва се издаването на паралелни пропагандични списания у нас. *От своя страна Дружеството препорѫчва на своите членове да подкрепят библиотека „Световник"*.

Излезал е вече № 1 от казаната библиотека. Той сѫдѫржа в бѫлгарски превод писмото на Заменхофа до Баровко за произхода на есперанто. Цената му е един лев. Доставя се от *Есперантско Бюро „Световник" — Плевен.*

— **Adresoj de lokaj esperantistoj (centraj personoj).**

(Daŭrigo).

Ruse: Hristo Kjungjurov, prez. de loka grupo kaj D de U. E. A. ĉinovnik mitnicata.— Jaŝa Junk, sekr. de loka grupo, str. ĵitarska, 3.—Librejo de Ivan Grozev (str. Aleksandrovska 51), rendevuejo de esperantistoj.

Gradec (Kotlensko): F-ino Penka Simeonova, intruistino.

Breznik: Marin Hristov (apotekisto). — Asen Dortulov, naĉalnik poŝtata.

Haskovo: Dim. Miĥailov.

Dupnica: Todor Miĵorov.

Razgrad: Ivan Nenov, advokato.

Batak (Peŝtersko): P. V. Toŝkov.

Sungulare (Karnobatsko): D. Apostolov, prez de loka grupo.

Ĉepelare (Stanimaŝko): St. D. Marev.

Kaŝlite (Gabrovsko): Varĉo Jovĉev.

(daŭrigota).

DE LA REDAKCIO

— Централния Комитет избра специална комисия, която да сжбере помощи от по-заможните бжлгарски есперантисти за органа. За целта и самия Ц. К. се е обжрнал писмено кжм някои от тях.

Освен това всеки бжлгарски есперантист може да спомогне в това направление, като се потруди да абонира своите познати за списанието. От това в голяма степен ще зависи подобрението и разширението на „Bulgara Esperantisto".

— Според последните сведения от Universala Esperanto Asocio, за настжпващата година чл. внос и абонамент на органа й (в. Esperanto) заедно са 80 лв. за Бжлгария. Както миналата година, тжй и сега на страните с ниска валюта се прави отстжпка]; иначе годишния членски внос е 7 шв. фр., а абонамента 5 шв. фр.

Адреса на U. E. A. е: Boulevard du Théâtre, 12, Genève (Svisujo); за Бжлгария областен делегат е г. *Ст. Минков* (учител в джрж. технич. училище), ул. „Нишка", 77, София.

— Samideanoj ne forgesu sendi tuj vian monhelpon por la malsatantoj en Rusujo! (Vidu cirkuleron de C. K. № 20, en Bulg. E-sto № 2).

Получено за „фонд гладуващите в Русия":
Айтос (по списжк) . . 165 лв.
Пан. Колев — София . 50 лв.

Нима бжлгарските есперантисти не ще обжрнат сериозно внимание на позива на руските свои сжмишленици?!

Koresponda fako.

— Mi interŝanĝas poŝtmarkojn en kompletaj serioj aŭ apartaj ekzempleroj Ĉiuj p. m. devas esti en tute bona stato La sendaĵo devas enteni minimume 200 pecojn aŭ esti je valoro de 150 germanaj markoj (laŭ katalogo Michel). Mi sendos interŝanĝe p m. de Finlando, Nord-Jngermanlando Skandinavi k a Adresu al *Akseli Miinala, Kemi* (Finlando)

— *Josef Pumr,* instruisto *Hradec Králové II* (Ĉeĥoslovakio) deziras interŝanĝi poŝtmarkojn. Respondos ĉiam.

REDAKCIA KOMITATO

At. D. Atanasov.. Pan. At. Kolev. Ivan Dobrev.

Adreso de la redakcio: **Bul. Maria Luiza, 46 Sofia (Bulgarujo)**

Кооперативна печатница „ИЗГРЕВ" — Плевен.